

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžf/84/2013
Identifikačné číslo spisu:	7008201603
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7008201603.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : L., A., správca konkurznej podstaty úpadcu PROFITUBE spol. s r.o. so sídlom, Jazerná č. 3, Košice, proti žalovanému : Daňový úrad Košice, Rozvojová 2, Košice (predtým Daňový úrad Košice IV., Južná trieda 8, Košice), v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 698/230/65780/08/ Tak zo 4. septembra 2008, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/117/2008-171 zo 16. mája 2013, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/117/2008-171 zo 16. mája 2013 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach (ďalej v texte rozhodnutia len ako „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 698/230/65780/08/ Tak zo 4. septembra 2008, ktorým podľa § 50 ods.3,4 zák. č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 511/1992 Zb.“ alebo „zákon o správe daní a poplatkov“), ktorým nevyhovel reklamácií žalobcu zo dňa 25.8.2008 proti postupu správcu dane pri kompenzácií nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty (ďalej aj „DPH“) za zdaňovacie obdobie máj 2008 vo výške 22.607.146,- Sk.

Prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že po preskúmaní žaloby v rozsahu žalobných dôvodov dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Poukázal na to, že konečným cieľom a účelom daňového konania je vydať rozhodnutie, v ktorom správca dane daňovým subjektom ukladá určité povinnosti a priznáva určité práva týkajúce sa daní.

Žalobca si písomným podaním z 25.6.2008 uplatnil nadmerný odpočet DPH vo výške 22.607.146 Sk za zdaňovacie obdobie máj 2008, ktorý žalovaný použil na kompenzáciu daňového nedoplatku na DPH,

ktorý nebol zaplatený v lehote splatnosti, ktorá bola žalobcovi vyrubená dodatočnými platobnými výmermi ako rozdiel DPH, potom keď dodatočné platobné výmery boli v dôsledku odvolania žalobcu potvrdené druhostupňovým správny orgánom. Žalobca podal včas žalobu na súd na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie správcu dane o výrube rozdielu DPH za zdaňovacie obdobie január, február, apríl, máj, júl, august, september, október 2006. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 11.3.2008, č. k. 1S 320/2007 a uznesením zo dňa 26.11.2007, č. k. 2S 303/2007, 309/2007 až 316/2007 odložil vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí až do právoplatného rozhodnutia súdu o podanej žalobe.

Prvostupňový súd uviedol, že v praxi je potrebné rozlišovať právoplatné a vykonateľné rozhodnutie. Právoplatné je doručené rozhodnutie, proti ktorému už nemožno podať riadny opravný prostriedok a rozhodnutie je vykonateľné, ak proti nemu nemožno podať riadny opravný prostriedok, alebo ak ich podanie nemá odkladný účinok a ak zároveň uplynula lehota na plnenie. Žaloba nemá odkladný účinok na vykonateľnosť rozhodnutia správneho orgánu, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné, ale na žiadosť účastníka môže predseda senátu vykonateľnosť rozhodnutia odložiť, ak by okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma (§ 550c ods.1 O.s.p.). V danom prípade Krajský súd v Bratislave uznesením odložil odklad vykonateľnosti rozhodnutí správneho orgánu, ktorými bol žalobcovi vyrubený rozdiel DPH. Odklad vykonateľnosti rozhodnutí v danom prípade paralyzuje účinky právoplatného a vykonateľného rozhodnutia správneho orgánu, ktorým bola uložená povinnosť žalobcovi zaplatiť rozdiel DPH, ale to neznamená, že sa tým oddialila aj splatnosť DPH. Oddialilo sa tým len vymáhanie daňového nedoplatku v daňovom exekučnom konaní, čo znamená, že žalobca nebol povinný do právoplatnosti rozhodnutia súdu o žalobe, kde sa preskúmavalo rozhodnutie, ktorým mu bol vyrubený rozdiel DPH, ju zaplatiť a ani správca dane nemohol z toho dôvodu začať daňové exekučné konanie.

Prvostupňový súd uviedol, že žalobca si písomne uplatnil nadmerný odpočet písomným podaním z 25.6.2008 za zdaňovacie obdobie máj 2008 a v súlade s ust. § 63 ods. 8 zák. č. 511/1992 Zb. je možné nadmerný odpočet využiť na kompenzáciu daňových nedoplatkov DPH a takto ho možno použiť posledný deň lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu DPH. Výrubený rozdiel DPH pretože v lehote splatnosti nebol zaplatený, sa stal daňovým nedoplatkom v zmysle § 1a písm. f/ zák. č. 511/1992 Zb., a preto bolo možné daňový nedoplatok použiť na kompenzáciu nadmerného odpočtu DPH, ktorý si uplatnil žalobca. Podľa názoru prvostupňového súdu uplatnený nadmerný odpočet žalobcom za zdaňovacie obdobie máj 2008 bolo možné kompenzovať s daňovým nedoplatkom na DPH, ktorý nebol zaplatený v lehote splatnosti i napriek tomu, že súd povolil odklad vykonateľnosti tých rozhodnutí, ktorými bol vyrubený rozdiel DPH žalobcovi. Uviedol, že vyrubený rozdiel DPH bol v zmysle § 30 ods. 6 zák. č. 511/1992 Zb. splatný do 15-tich dní od právoplatnosti rozhodnutia, pričom zo strany žalobcu nebol v tejto lehote zaplatený (rozhodnutia o vyrubení rozdielu DPH druhostupňový správny orgán potvrdil rozhodnutiami z 25.10.2007, žaloby na ich preskúmanie žalobca podal 19.11.2007, resp. 3.12.2007 a krajský súd odložil vykonateľnosť preskúmaných rozhodnutí uznesením z 26.11.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 3.12.2007, resp. uznesením z 11.3.2008), a preto v zmysle § 1a písm. f/ zák. č. 511/1992 Zb. sa stal daňovým nedoplatkom, ktorý podľa § 63 ods. 8 zák. č. 511/1992 Zb. možno použiť na kompenzáciu s nadmerným odpočtom. Prvostupňový súd uviedol, že žalovanému nič nebránilo, aby nevyužil nadmerný odpočet na kompenzáciu daňového nedoplatku na DPH, ktorá nebola zaplatená v zákonom stanovenej lehote. Podľa jeho názoru, na využitie kompenzácie daňových nedoplatkov s nadmerným odpočtom DPH nemá vplyv, že bol povolený odklad vykonateľnosti tých rozhodnutí, ktoré boli použité na kompenzáciu daňového nedoplatku, len samotné odloženie vykonateľnosti rozhodnutia ešte neznamená oddialenie aj splatnosti dane, v danom prípade DPH, pretože vyrubený rozdiel DPH sa stal splatným do 15-tich dní od právoplatnosti rozhodnutia a po nezaplatení v stanovenej lehote sa stal daňovým nedoplatkom, kedy už bolo možné tento daňový nedoplatok využiť na kompenzáciu v zmysle § 63 ods. 8 zák. č. 511/1992 Zb., ktorá sa použije v posledný deň lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu DPH a v danom prípade mala byť vykonaná 24.8.2008, teda v súlade so zákonom.

Na záver prvostupňový súd poznamenal, že žalobca sám súdu predložil rozsudok NSSR z 11.12.2012, sp. zn. 1Sžf/1/2010, ktorým bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23.7.2008, č. k. 2S/303/2009-269 tak, že žaloba bola zamietnutá, teda nebolo vyhovené žalobe žalobcu o zrušenie rozhodnutí, ktorými mu bol vyrubený rozdiel DPH za zdaňovacie obdobie január, február, apríl, máj, júl,

august, september, október 2006.

Prvostupňový súd po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby bol v súlade so zák. č. 511/1992 Zb. v znení platnom do 31.12.2008, a preto žalobu podľa § 250j ods.1 O.s.p. zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 250k ods.1 O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý v konaní nebol úspešný, právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti tomuto rozsudku prvostupňového súdu v zákonnej lehote podal žalobca odvolanie, a to proti obidvom jeho výrokom, teda proti zamietnutiu žaloby, aj proti nepriznaniu náhrady trov konania. Odvolanie podal z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.).

Žalobca uviedol, že súd prvého stupňa obsahovo inštitút odkladu vykonateľnosti zúžil len na odklad možného výkonu exekúcie (v danom prípade daňovej), čo považoval za nesprávny výklad, ktorý nie je konformný ani s účelom zákonnej úpravy, ale ani s rozhodovacou činnosťou súdov, vrátane najvyššieho súdu. Poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 6Sžf 18/2010, ktorý v odôvodnení uviedol, že „... súdom povolený odkladný účinok sa vzťahuje na právny stav založený správnym rozhodnutím so všetkými konzekvenciami, a nie teda iba na exekučnú vykonateľnosť. Je zrejmé, že s pojmom „vykonateľnosti“ len ako „exekučnej vykonateľnosti“ správneho rozhodnutia v správnom súdnictve si vystačiť nemožno. Ochrana len v tomto rozsahu poskytovaná súdom by bola príliš úzka. ... Účelom žiadosti účastníka o odklad vykonateľnosti je nesporne to, aby súd zabránil akýmkoľvek dôsledkom, ktoré vyplývajú z právoplatného správneho rozhodnutia“.

Podľa názoru žalobcu výklad prvostupňového súdu v posudzovanej veci je zužujúci, v rozpore s citovaným rozsudkom NS SR, čo z pohľadu konkurzu, kde je správcom, významne narušuje zásadu právnej istoty a jednotnosti rozhodovacej činnosti súdov.

Na podporu svojho tvrdenia žalobca poukázal na právnu úpravu inštitútu odkladu vykonateľnosti na jednej strane a exekúcie na strane druhej v „konkurznom“, zákone, s tým, že ak by sa inštitút sistácie rozhodnutia obsahovo „kryl“ s pojmom odkladu exekúcie (jeho prerušenia, zastavenia), potom ustanovenie § 197 ods.4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení (ďalej len „ZKR“) by bolo nadbytočné, resp. úplne zbytočné, nakoľko z iných ustanovení ZKR je zrejmé, že proti úpadcovi, resp. jeho majetkovej podstate začať alebo pokračovať v exekúcii nie je možné a zároveň poukázal na ustanovenie § 54 ods.4 ZKR, v zmysle ktorého započítanie iných pohľadávok nie je vylúčené. Uviedol tiež, že z uvedených ustanovení ZKR je zrejmé, že zákonodarca inštitút odkladu vykonateľnosti vnímal významne a citlivo, ak ho nepripustil, čím sa nedostal do rozporu s možnosťou započítania niektorých pohľadávok po vyhlásení konkurzu.

Žalobca tiež pripomenul, že odklad vykonateľnosti dotknutého rozhodnutia daňového orgánu trval až do septembra 2009, konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 1. mája 2009 a ku kompenzácii došlo v roku 2008. Nezákonnosť daňovej kompenzácie videl v tom, že k nej zo strany žalovaného došlo v čase neukončeného súdneho konania, v ktorom vykonateľnosť daňového rozhodnutia bola odložená do doby právoplatnosti skončenia konania vo veci samej.

Z uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 698/230/65780/08/ Tak zo 4.9.2008, pôvodne vydané Daňovým úradom Košice. Súčasne navrhol, aby odvolací súd zmenil na napadnutý rozsudok v časti náhrady trov konania na prvom stupni, ktoré pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku a 2 úkonov právnej služby, ktoré vyčíslil dodatočne a ktoré patria do všeobecnej podstaty úpadcu. Tiež navrhol, aby v prípade, ak by odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil, pripustil dovolanie vo veci samej, nakoľko mal za to, že sa jedná o vec zásadného právneho významu, keďže v rozhodovacej činnosti súdov by dochádzalo k rôznej interpretácii pojmu odkladu vykonateľnosti.

III.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 a § 250ja ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy (t. j. druhej hlavy piatej časti) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Pre posúdenie zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu je nevyhnutné, aby súd vychádzal z administratívneho spisu žalovaného správneho orgánu. Pod pojmom „spisy žalovaného správneho orgánu“ sa rozumie úplný, žurnalizovaný a originálny spisový materiál správneho orgánu, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí (R 66/1998).

V prípade, že žalovaný správny orgán vôbec nepredloží svoj administratívny spis, prípadne predloží neúplný spis, alebo len fotokópiu spisu, súd nemôže náležite preskúmať, či správny orgán postupoval a rozhodol v súlade alebo v rozpore so zákonom. Súdu v takom prípade chýbajú základné informácie o začatí správneho konania, prípadnom doplnení návrhu na začatie správneho konania, o priebehu dokazovania, označenie skutočností, ktoré správny orgán považoval za relevantné pre rozhodnutie vo veci. Za takej situácie súd v správnom súdnictve nemôže posúdiť, či rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo zo správneho alebo nesprávneho posúdenia veci, či zistenie skutkového stavu žalovaným zodpovedá obsahu spisu, či je dostačujúce pre posúdenie veci.

Z podkladov súdneho spisu v predmetnej veci bolo zistené nasledovné.

Prvostupňový súd výzvou zo dňa 30.10.2008 (č.l. 32 súdneho spisu) vyzval žalovaného, aby v lehote 30 dní predložil súdu originál úplného administratívneho spisu vzťahujúceho sa na uvedené rozhodnutie (vrátane administratívneho spisu správneho orgánu prvého stupňa) spolu s písomným vyjadrením k priloženej žalobe.

Postup súdu prvého stupňa bol v súlade s ust. § 250d ods.1 O.s.p., ktorý v tom čase bol účinný v nasledovnom znení : „Predseda senátu vyžiada spisy žalovaného správneho orgánu, ktorý je povinný bez meškania ich predložiť spolu so spismi správneho orgánu prvého stupňa“.

Žalovaný správny orgán, ktorý výzvu súdu prevzal 31.10.2008, reagoval na ňu stanoviskom z 27.11.2008, ku ktorému zároveň pripojil oznámenie o kompenzácii NO DPH, reklamáciu proti rozhodnutiu a rozhodnutie o reklamácií. Všetky uvedené doklady boli predložené súdu vo fotokópiách.

V súdnom spise (na č.l. 55) sa nachádza výzva prvostupňového súdu z 21.4.2009, nasledovného znenia :

„Na základe výzvy súdu, aby ste predložili súdu originál Vášho úplného administratívneho spisu

vzťahujúceho sa na rozhodnutie č. 698/230/65780/08/Tak zo dňa 4.9.2008 boli súdu zaslané fotokópie oznámenia o kompenzácií, reklamácie proti oznámeniu a rozhodnutia o reklamácii, overené zamestnancom Daňového úradu Košice. V takto poskytnutom obsahu administratívneho spisu chýbajú príslušné doručenky, ktoré sú tiež súčasťou originálneho administratívneho spisu, a taktiež nie je možné zistiť, či už žiadna ďalšia listina nie je súčasťou originálneho administratívneho spisu. Preto Vás žiadam v lehote 10 dní o zaslanie Vášho originálneho úplného administratívneho spisu (vrátane doručeníek).“

Uvedená výzva bola žalovanému správneho orgánu doručená 24.4.2009.

Senát Najvyššieho súdu SR po detailnom oboznámení sa s obsahom súdneho spisu zistil, že na túto výzvu žalovaný nereagoval a požadovaný administratívny spis prvostupňovému súdu nepredložil.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolaciemu súdu neostávalo nič iné ako skonštatovať, že za stavu, keď prvostupňový súd meritórne rozhodol v posudzovanej veci bez zadováženia si administratívneho spisu, je odvolaním napadnutý rozsudok postihnutý deficitom nepreskúmateľnosti.

S ohľadom na uvedené procesné pochybenie sa Najvyšší súd Slovenskej republiky vecou meritórne nemohol zaoberať. Preto napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní bude povinnosťou prvostupňového súdu postupovať dôsledne v zmysle ustanovenia § 250d ods. 1 O.s.p. - ktoré s účinnosťou od 1.1.2012 dáva súdu možnosť sankčného postihu správneho orgánu v prípade nesplnenia si povinnosti predložiť súdu svoje spisy spolu so spismi správneho orgánu prvého stupňa - po zadovážení administratívneho spisu, prejednať vec v medziach podanej žaloby, dôsledne sa vysporiadať s námietkami žalobcu a znovu o nej rozhodnúť.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvej O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.